

უნივერსიტეტი

15
მაისი,
პარასკევი,
2015 წ., №6

წომე რეში

■ მეცნიერი, რომელსაც ყველაზე მეტი სტატია აქვს გამოქვეყნებული მაღალრეიტინგულ იმპაქტ-ფაქტორიან ჟურნალებში **გვ. 7**

■ ავთანდილ არაგული: ციფრული ტექნოლოგიების განვითარება ახალი გამოწვევის წინაშე დააყენა ყველა ენა **გვ. 11**

■ ჰოზიტვი „ჰოზიტვის ფესტივალი 2015“-ის წინ **გვ. 10**

სტუდენტური ჩანართი

■ რამაზ საყვარელიძე: „დემოკრატია არ ამართლებს მაშინ, როცა იერარქიის დაბალ საფეხურებზე აღამიანებს საკმარისი კომპეტენცია არ აქვთ“ **გვ. 8**

■ რამდენად უჭირს უნივერსიტეტს ნებისმიერი ცვლილება? **გვ. 8-9**

■ სტუდენტთა და ლექტორთა ბრძოლა **გვ. 9**

თსუ-ს ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის პრეზიდენტი ესტუმრა

მე-2 გვერდი

„სტუდენტური დღეები — 2015“

დაიწყო ბრძოლა პირველობისთვის!

7 მაისს
სტუდენტური დღეების განხილვით მიქცვნილ ღონისძიებას რიყაზე თსუ-ის სტუდენტური თვითმმართველობაც შეუერთდა

სამეცნიერო ფორუმში მონაწილე იანგო კაჭკაჭიშვილი ფაკულტეტზე ჩატარებული კონკურსის ხარვეზებზე საუბრობს

ეს ხარვეზები, მისი აზრით, შესაძლოა, კონკურსის შედეგების პატივად ცნობასაც იმსახურებდეს

მე-3 გვერდი

გასათვალისწინებელია თუ არა სამეცნიერო ფორუმში მონაწილეობისას გამოვლენილი ნაკლოვანებები?

თსუ-ს ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის პრეზიდენტი ესტუმრა

3 იზიტის ფარგლებში ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის პრეზიდენტი ან ბრასორი თსუ-ის რექტორს, აკადემიკოს ვლადიმერ პაპავას შეხვდა. შეხვედრის დასრულების შემდეგ კი თსუ-ის სტუდენტებისთვის წაიკითხა საჯარო ლექცია თემაზე: „დემოკრატია, ადამიანის უფლებები და კანონის უზენაესობა მნიშვნელოვანია ისე, როგორც არასდროს“ („Democracy, Human Rights and the Rule of Law more important than ever“).

საპარლამენტო ასამბლეის პრეზიდენტმა ევროპის საბჭოსა და ევროკავშირის შორის განსხვავებაზე, ევროპის საბჭოს საქმიანობაზე, მის ძირითად ღირებულებებზე: ადამიანის უფლებებზე, კანონის უზენაესობაზე და დემოკრატიაზე ისაუბრა. მან ასევე ყურადღება გაამახვილა იმ მნიშვნელოვან რეფორმებზე და ნაბიჯებზე, რომელიც საქართველომ გადადგა ამ მიმართულებით.

„მოხარული ვარ, რომ მაქვს სტუდენტებთან შეხვედრის შესაძლებლობა და მადლობას ვუხდით თსუ-ის რექტორს, რადგან საშუალება მომცა მათთვის წამეკითხა ლექცია, მესაუბრა ევროპის საბჭოს მნიშვნელობაზე, ვინაიდან ევროპის საბჭო არის ქვეყნობრივად ევროპული ინსტიტუტი 47 წევრი ქვეყნით. ჩემთვის ძალიან მნიშვნელოვანია ვისაუბრო ახალგაზრდებთან, მოვუსმინო მათ კითხვებს და გავცე პასუხები. მოხარული ვარ,

რომ მაქვს მათთან დიალოგის საშუალება და ევროპის საბჭოს წევრ ქვეყნებთან პრობლემების მოგვარების გზებზე ერთობლივად მსჯელობის შესაძლებლობა“, — განაცხადა ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის პრეზიდენტმა ან ბრასორმა.

„დემოკრატია საკმაოდ რთული მოვლენაა, ეს არის მუდმივი პროცესი და ჩვენი ევროპული ორიენტაცია მოითხოვს, საზოგადოებამ გაითავისოს — თუ რას ნიშნავს დემოკრატია და ადამიანის უფლებები. ამიტომ, დღევანდელი შეხვედრა იყო ძალიან მნიშვნელოვანი. ეს გახლდათ ქალბატონი ან ბრასორის ინიციატივა, რომ შეხვედროდა ჩვენს სტუდენტებს, ვინაიდან იგი სხვადასხვა ქვეყნებში ვიზიტის დროს ყოველთვის ითხოვს ამ აუდიტორიასთან შეხვედრას“, — განაცხადა თსუ-ის რექტორმა, აკადემიკოსმა ვლადიმერ პაპავამ.

ლექციის ბოლოს ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის პრეზიდენტმა უპასუხა ახალგაზრდების კითხვებს და ისაუბრა სტუდენტების როლის მნიშვნელობაზე პოლიტიკაში.

ლონისძიებმა საქართველოს პარლამენტის ევროპასთან ინტეგრაციის კომიტეტის თავმჯდომარე ზვიად კვაჭანტირაძე, პარლამენტარები, ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის წარმომადგენლები დაესწრნენ.

ახლო პერსპექტივა

გაღე! — Wi-Fi მთელ უნივერსიტეტში

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ინტერნეტით მომსახურება უმჯობესდება. ამ მიზნით უკვე შექმნილია შიდა ქსელი, რომლის საშუალებითაც თსუ-ის საინფორმაციო ტექნოლოგიების დეპარტამენტი სტუდენტებსა და თსუ-ის თანამშრომლებს ახალ სერვისებს შესთავაზებს. კონკრეტულად, თუ რა სიახლეებია და რა იცემა უახლოეს მომავალში, დეპარტამენტის უფროსი ტარიელ ზარანაძე გვესაუბრა.

ნათო მგოლაძე

— ბატონო ტარიელ, თსუ-ის კორპუსების ერთიან ქსელში ჩართვის პროცესი რა ეტაპზეა?
— ამ დროისთვის ჩვენ უკვე მოვახერხეთ თსუ-ის ვაკის, ე.წ. მალღვივისა და ბიოლოგი-

ბის კორპუსების ერთიან შიდა ქსელში ჩართვა. ოპტიკური კავშირით მოხდა მათი გაერთიანება, გამონაკლისია — თსუ-ის III კორპუსი, თუმცა ეს ობიექტი საერთო ქსელს ვირტუალურად დაუკავშირეთ და, შესაბამისად, შიდა ქსელის სერვისები III კორპუსშიც ხელმისაწვდომია. თსუ-ში შიდა ქსელი ბევრად უმარტივებს მომხმარებლებს მუშაობას. მაგალითად, sms.tsu.ge-ს შემთხვევაში სტუდენტებს აღარ მოუწევთ ინტერნეტში შესვლა და ვებ-გვერდის ამ ფორმით გახსნა.

— ბოლო პერიოდში ინტერნეტით სარგებლობა თსუ-ის III და VI კორპუსებში შეზღუდული იყო. რამ გამოიწვია ეს პრობლემა?
— ელექტრო ენერჯის გათოშვასთან დაკავშირებით ძირითად სასერვეროში შეგვექმნა პრობლემა. მოვახერხეთ, რომ ინფორმაციის დაზიანების გარეშე სერვერები თავიდან ჩაგვეერთო, თუმცა ამან გარკვეული დრო წაიღო, რის გამოც III და VI კორპუსებში ინტერნეტით მომსახურების პრობლემა შეიქმნა. ამ დროისთვის ვითარება გამოსწორებულია.

ანონსი

პირველი პროფესიული დიასპორული ფორუმი

დიასპორას საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი ატარებს პირველ პროფესიულ დიასპორულ ფორუმს — „გაუზიარე გამოცდილება სამშობლოს“, რომელიც გაიმართება 27 მაისს, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პირველ კორპუსში.

ფორუმი მიზნად ისახავს, სამშობლოსთვის დიასპორული გამოცდილების გაზიარებას, დიასპორასა და სამშობლოს შორის პარტნიორული ურთიერთობების ჩამოყალიბებას.

ლონისძიება თავს მოუყრის საზღვარგარეთ არსებული დიასპორული ორგანიზაციების ხელმძღვანელებს, სხვადასხვა პროფესიულ სფეროში მოღვაწე წარმატებულ თანამემამულეებს, რელიგიურ მოღვაწეებს, სახელმწიფო მოხელეებს, კერძო სექტორის წარმომადგენლებს, საერთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციებს, აკადემიურ წრეებს.

ფორუმის ოფიციალური გახსნის ცერემონიის შემდეგ, მონაწილენი დაიყოფიან ინტერესთა სფეროების მიხედვით: ჰუმანიტარული მეცნიერების, სოციალურ-პოლიტიკური მეცნიერების, მედიცინის, დიასპორული ორგანიზაციების, ეკონომიკისა და ინვესტიციების, მასმედიისა და ისტორიული დიასპორას ჯგუფებად. ფორუმი აქტიურად გაშუქდება სხვადასხვა მედია-საშუალებით, მათ შორის, ჩვენი გაზეთის მომავალ ნომერში.

მოკლედ

გერმანიისა და ბოლონიის პროცესის აღმოსავლელ ნაწილში უმაღლესი სასწავლებლების თანამშრომლობის ფორუმი თსუ-ში

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ბოლონიის პროცესში მონაწილე აღმოსავლეთის ქვეყნების უმაღლესი სასწავლებლების თანამშრომლობის ფორუმი გაიხსნა. ფორუმის ორგანიზატორია გერმანიის აკადემიური გაცვლითი სამსახური (DAAD).

ფორუმში საქართველოს, გერმანიის, რუსეთის, აზერბაიჯანის, სომხეთის და სხვა ქვეყნების უმაღლესი სასწავლებლების აკადემიური და ადმინისტრაციული პერსონალი, გერმანიის აკადემიური გაცვლითი სამსახურის (DAAD) სათაო ოფისის თანამშრომლები, გერმანიის განათლებისა და კვლევის სამინისტროს წარმომადგენლები მონაწილეობენ. ფორუმის მიზანია გერმანულ და ქართულ უნივერსიტეტებს შორის პარტნიორული ურთიერთობების დამყარების ხელშეწყობა.

თსუ-ის რექტორის მოადგილის იოსებ სალუქვაძის განცხადებით, „ძალიან საინტერესო ფორუმი იწყება, რომელიც ეძღვნება გერმანიის თანამშრომლობის უმაღლესი განათლების სფეროში აღმოსავლეთ ევროპის, განსაკუთრებით, პოსტსაბჭოთა სივრცის უნივერსიტეტებთან. ჩვენთვის დიდ მნიშვნე-

ლობა აქვს გერმანულ უნივერსიტეტებთან თანამშრომლობას, რადგან გერმანია ლიდერი ქვეყანაა, რომელიც ინტენსიურად ამყარებს კონტაქტებს თსუ-სთან. იგულისხმება სტუდენტების და პროფესორ-მასწავლებლების გაცვლა და, რაც ყველაზე დასაფასებელია, ერთობლივი პროექტები და სასწავლო პროგრამები. ინტერნაციონალიზაცია თსუ-ს მოდერნიზაციის პროგრამაში ერთ-ერთი წამყვანი მიმართულებაა და ამაში გერმანიის უნივერსიტეტები დაგვეხმარებიან.“

„კონფრენცია იმართება გერმანიის განათლებისა და კვლევის სამინისტროს ორგანიზებით და მიზნად ისახავს უნივერსიტეტების და ბოლონიის სივრცის აღმოსავლეთ ქვეყნების სასწავლო პროგრამების ერთმანეთთან უფრო მჭიდრო შეკავშირებას. ჩამოსული არიან გერმანიის, ასევე ბოლონიის სივრცის უნივერსიტეტების წარმომადგენლები“, — აღნიშნა გერმანიის განათლებისა და კვლევის სამინისტროს წარმომადგენელმა პიტერ ჰანგენახმა.

თანამშრომლობის ფორუმის წარმომადგენლები თსუ-ს შემდეგ ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტსა და თავისუფალ უნივერსიტეტში გამართავენ შეხვედრებს.

კარტოგრაფია და თანამედროვეობა

„ნება საჭირო, რომ შენი ქვეყნის ტერიტორიები გააკონტროლო...“
(ციტატა პროფესორ ჯანსუღ კეკელიას საგაზეთო ინტერვიოდან)

18 აპრილს პროფესორ ჯანსუღ (ჯანო) კეკელიას დაბადებიდან 80 წლის იუბილე თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში მისმა კოლეგებმა და აღზრდილებმა კონფერენციით აღნიშნეს. კონფერენციის სახელწოდება „კარტოგრაფია და თანამედროვეობა“ ყველაზე უკეთ გამოხატავს იმ მოქალაქეობრივ პოზიციას, რომლითაც ყოველთვის გამოირჩეოდა დიდი მეცნიერი. ხანდაზმულობის მიუხედავად, ცხოვრების ბოლო პერიოდი მან საქართველოს საზღვრების დადგენის კარტოგრაფიული ასპექტების შესწავლას მიუძღვნა. ამასთან, იყო საქართველოს სახელმწიფო საზღვრების სადელიმიტაციო კომისიის წევრი. მისი მონაწილეობა „საქართველოს საზღვრები“ და სამეცნიერო ნაშრომები მომავალშიც დიდ სამსახურს გაუწევს ჩვენს ქვეყანას, სადაც საზღვრების თემა დღემდე მრავალი ღია თუ დროებით დაკონსერვებული

მეტყველებს ისიც, რომ საქართველოს სახელმწიფოს დამოუკიდებლობის პირველივე წლებში მისი თაოსნობით შეიქმნა „საქართველოს კარტოგრაფია ასოციაცია“, რომლის პრეზიდენტიც ჯანსუღ კეკელია სიცოცხლის ბოლომდე იყო. აღსანიშნავია მისი პედაგოგიური მოღვაწეობაც: უშუალოდ მისი აღზრდილები დღეს სხვადასხვა უმაღლეს სასწავლებლებსა და სახელმწიფო სტრუქტურებში საქმიანობენ. გარდა ამისა, ჯანსუღ კეკელიას ავტორობით გამოიცა სახელმძღვანელოები: „კარტომეტრია“ და „მათემატიკური კარტოგრაფიის კურსი“, მისი ხელმძღვანელობით დაცულია არა ერთი საკანდიდატო დისერტაცია კარტოგრაფიის სხვადასხვა მიმართულებაში. ბატონ ჯანსუღს მნიშვნელოვანი წვლილი აქვს შეტანილი სასკოლო გეოგრაფიის განვითარებაში. როგორც თსუ-ის გეოგრაფიის დეპარტამენტის ასოცირებული პროფესორმა თენ-

კონფლიქტის მიზეზია. მთავარი ნუხილი, რომელსაც მეცნიერი მუდმივად გამოთქვამდა საზღვრების საკითხთან დაკავშირებით, პოლიტიკური ისტებლომენტისა და უშუალოდ საზღვრების პრობლემაზე პასუხისმგებელი სტრუქტურების უპასუხისმგებლობისა და უპრინციპობის წინააღმდეგ იყო მიმართული. არაერთხელ გულისტკივილით აღუნიშნავს მედიისთვის მიცემულ ინტერვიუში, რომ მეზობელი სახელმწიფოებისგან განსხვავებით, ქართული მხარე საზღვრის თემას ზერეულედ და არაპროფესიულად უდგებოდა. პროფესორ ჯანსუღ კეკელიას პატრიოტიზმსა და მაღალ პასუხისმგებლობაზე

გიზ გორდეზიანმა ჩვენს გაზეთს განუცხადა: „ბატონი ჯანსუღი 40 წელზე მეტი ხნის განმავლობაში მოღვაწეობდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, კარტოგრაფია-გეოდეზიისა და გეოინფორმატიკის კათედრაზე. იგი გახლდათ ვახუშტი ბაგრატიონის ატლასის ერთ-ერთი რედაქტორი, რომელიც გამოიცა 1997 წელს ვახუშტი ბაგრატიონის დაბადების 300 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. ასევე, გამოცემული აქვს საქართველოს კლიმატური და აგროკლიმატური ატლასი. არის საქართველოს სამედიცინო და ნოზოლოგიურ დაავადებათა ატლასების ავტორი და რედაქტორი. იყო საერთაშორის-

სო კარტოგრაფიული ასოციაციის წევრი და არა ერთი საერთაშორისო ჯილდოთი არის აღნიშნული მისი მიღწევები. აღსანიშნავია, რომ საერთაშორისო ბიოგრაფიულმა ცენტრმა ჯანსუღ კეკელია აღიარა კარტოგრაფიის ერთერთ საუკეთესო სპეციალისტად მსოფლიოში. ამ მიმართულებით მას მიღებული აქვს ოქროს მედალი და ჰანოვერის უნივერსიტეტის სიგელი“. დიდი მეცნიერის საიუბილეო კონფერენციას კოლეგების, მეგობრების, სტუდენტების გარდა ესწრებოდა თავდაცვის სამინისტროს კარტოგრაფიის დეპარტამენტის ხე-

ლმძღვანელობა. კონფერენციაზე ნაიკითხეს დიდ ბრიტანეთში საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩის რევაზ გაჩეჩილაძის მიერ გამოგზავნილი მისასალმებელი სიტყვა. კონფერენციის მეორე ნაწილი სამეცნიერო შინაარსისა იყო. მოისმინეს თსუ-სა და ვახუშტი ბაგრატიონის გეოგრაფიული ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელთა მიერ მომზადებული მოხსენებები კარტოგრაფიის მიმართულებით. მოამზადა ლეა კურდღელაშვილმა

საკვლევი კვლავ ბევრია, რასაც დაფინანსება და ხელშეწყობა სჭირდება!

კონფლიქტის განვითარებას დიდი მნიშვნელობა აქვს ქვეყნის წარსულის, ისტორიის შესწავლის საქმეში, ამიტომ ამ დარგის ხელშეწყობა მეტად მნიშვნელოვანია სახელმწიფოსთვისაც, — ითქვა VIII რესპუბლიკური ონომასტიკური სესიისაზე, რომელიც 23-24 აპრილს თსუ-ის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ქართული ენის ინსტიტუტთან არსებული ქართველური ონომასტიკის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრის ორგანიზებით გაიმართა.

შურთისა ბაროშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ტოპონიმური ცენტრის — ონომასტიკის ლაბორატორიის შექმნა ცნობილი ენათმეცნიერ ფარნაოზ ერთელიშვილის სახელს უკავშირდება. 1976 წლიდან იგი ერთ-ერთი პირველი საკავშირო ლაბორატორია იყო, სადაც მნიშვნელოვანი კვლევები ტარდებოდა, თუმცა, 2006 წლიდან, რეფორმების შემდეგ ლაბორატორია დახურვის საფორმის წინაშე აღმოჩნდა. „მიუხედავად უმძიმესი პირობებისა, ლაბორატორიის მუშაობა არ შეუწყვეტია. დაარსებიდან დღემდე 50-დე ნაშრომი და 12 ნიგინი გამოვეცი. ჩვენი ძალებით ვატარებდით კვლევებს, დავდიოდით რეგიონებში, თუმცა, რაც გაკეთდა, ეს მაინც ზღვაში წვეთია, რადგან საკვლევი კვლავ ბევრია, რასაც დაფინანსება და ხელშეწყობა სჭირდება. სამწუხაროდ, დღესაც ბოლომდე არ გვაქვს გაცნობიერებული, რა მნიშვნელობა აქვს ტოპონიმების აღწერას, თუმცა უნივერსიტეტის რექტორი, ბატონი ლადო

პაპავა უკვე დაინტერესდა ჩვენი პრობლემათა და ხელშეწყობის შეგვიპირდა. პირველი ქმედითი ნაბიჯიც უკვე გადაიდგა. მომავალში კი, იმედია, ამ მიმართულებით კვლევები ინტენსიურად გაგრძელდება“, — გვითხრა ონომასტიკის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ხელმძღვანელმა, პროფესორმა პაატა ცხადაიამ. „სასიამოვნო და მისასალმებელია, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში განახლდა ასეთი მნიშვნელოვანი საქმე და კონფერენციების გამართვა ტრადიციად იქცა. ფარნაოზ ერთელიშვილის დაწყებულ სამეცნიერო საქმეს ღირსეული საქმის გამგრძელებლები გამოუჩნდნენ ქართულ რეალობაში. თამამად შემიძლია ვთქვა, რომ სერიოზული მიღწევები გვაქვს და, რაც მთავარია, გაჩნდა იმედი, რომ ქართველი მეცნიერები კვლევას წარმატებით გააგრძელებენ“, — აღნიშნა პროფესორმა ზურაბ ჭუმბურიძემ. „ჩემი ბიოგრაფია ამ ლაბორატორიის მუშაობას მჭიდროდ უკავშირდება. კარგი

იქნება, ახალგაზრდობამ იცოდეს — როგორ ვითარდებოდა წლების მანძილზე ონომასტიკის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი? რა სირთულეების გადალახვა უხდებოდათ მის ხელმძღვანელს და თანამშრომლებს და რა ენთუზიაზმით ასრულებდნენ თავიანთ მოვალეობას? საქართველოს საენათმეცნიერო წრეებში არავის ეპარება ეჭვი, რომ ჩვენს უნივერსიტეტში თითქმის ნახევარი საუკუნის წინათ ტოპონიმის ლაბორატორიის დაარსებამ დიდად წაასწია წინ არა თუ მხოლოდ ტოპონომიკის, არამედ, საზოგადოდ, მთელი ონომასტიკის და, ზოგადად, საენათმეცნიერო

კვლევის საქმეც საქართველოში. ფართოდ გაიშალა რეგიონების მიხედვით ტოპონომიკური მასალის შეკრების საქმე. ეწყობოდა სისტემატური მივლინება-ექსპედიციები, პარალელურად ლაბორატორიაში სემინარები მიმდინარეობდა, რომელზეც მიმოიხილებოდა ბოლო პერიოდის სამეცნიერო ლიტერატურა. აქ ჩაეყარა საფუძველი შეკრებილი მასალის დამუშავებისა და კვლევის მეთოდოლოგიას. ბატონი ფარნაოზის გარდაცვალების შემდეგ, პროფესორ ბესიკ ჯორბენაძისა და ჩემი ხანმოკლე გამგეობის შემდეგ, ლაბორატორიის თანამშრომლებმა პაატა ცხადაიას ხელმძღვანელობით არა ერთი მნიშვნელოვანი ნაშრომითა და ყოველწლიური სესიებით აჩვენეს მაგალითი იმეცნიერ მხნეობისა და საერთო საქმის თავდადებისა“, — აღნიშნა შუქია აფრიდონიძემ. ღონისძიებაზე ქართველური ონომასტიკის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის მნიშვნელობასა და სახელმწიფოს მხრიდან მხარდაჭერის აუცილებლობაზე ისაუბრეს თსუ-ის პროფესორებმა: დამანა მელიქიშვილმა და თედო უთურგაიძემ. აღსანიშნავია, რომ VIII რესპუბლიკური ონომასტიკური სესიის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღეს გორის, სოხუმის, ქუთაისის, მარტვილის, ახალციხის უნივერსიტეტების პროფესორებმა და სტუდენტებმა, რომლებმაც ამ სფეროში ახალი კვლევები წარმოადგინეს.

თამაზ ბუაჩიძის 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი კონფერენცია

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ფილოსოფიის სასწავლო-სამეცნიერო ინსტიტუტმა ფილოსოფიის, პროფესორ თამაზ ბუაჩიძის 85 წლისთავი აღნიშნა.

თამაზ ასლანიკაშვილი

„როცა თაზო ბუაჩიძე ლაპარაკობს, თავად ფილოსოფია ლაპარაკობს“ — ასე ამბობდნენ თურმე მისი სტუდენტები. ცნობილ ფილოსოფოსს ყოფილი სტუდენტები დღესაც „თაზოდ“ მოიხსენიებენ. სწორედ მისი მონაწილეობა და მეგობრები შეიკრიბნენ იუბილზე. თამაზ ბუაჩიძე 1953 წელს დაიბადა თბილისში. 1953 წელს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოსოფიის ფაკულტეტი დაამთავრა. 1961-1966 წლებში ფილოსოფიის ინსტიტუტის ასპირანტი გახდა, შემდეგ კი — ამავე ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი. 27 აპრილს თსუ-ში გაიმართა რეგიონალური სამეცნიერო კონფერენცია დიდი ფილოსოფოსის მოსწავლის, პროფესორ დემურ ჯალაღონიას ორგანიზებით. კონფერენციაზე მონაწილე იყვნენ თამაზ ბუაჩიძის ვაჟი და ოჯახის სხვა წევრებიც. ბევრი თბილი და საინტერესო ეპიზოდი გაიხსენეს დიდი ფილოსოფოსის მოსწავლეებმა და ახლობლებმა. ყველა მათგანი იგონებდა განათლებულ, კეთილშობილ და თავმდაბალ თაზოს. თუმცა მისმა ერთ-ერთმა მოსწავლემ აღნიშნა: „თაზოს გახსენება არ სჭირდება. მისი ნიგნები ხელიდან ხელში გადადის ბიბლიოთეკაში. იგი მუდამ ახსოვთ. ეს ჩვენ გვჭირდება, პატივი მივაგოთ ბატონ თაზოს,

ფილოსოფიის დიდი სკოლის საუკეთესო წარმომადგენელს“, — ეს სიტყვები ფილოსოფიის სასწავლო-სამეცნიერო ინსტიტუტის ხელმძღვანელს დემურ ჯალაღონიას ეკუთვნის. თსუ-ის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანმა დარეჯან თვალთვაძემ გაიხსენა, რომ თამაზ ბუაჩიძის ლექციებს სხვა ფაკულტეტების, ასევე, სხვა უნივერსიტეტების სტუდენტებიც ესწრებოდნენ და აუდიტორია გადაჭედული იყო დიდი ფილოსოფოსის თავყანისმცემელი ახალგაზრდებით. „ყველა ფილოსოფოსს ასეთი პატივი არ რგებია. ეს მხოლოდ მათი სვედრია, ვინც განსაკუთრებული წვლილი შეიტანა თავის დარგში“, — დასძინა პროფესორმა დარეჯან თვალთვაძემ. თამაზ ბუაჩიძის ქართული ფილოსოფიური სკოლის განვითარებაში მართლაც განსაკუთრებული ადგილი უკავია. იგი 1967 წლიდან ფილოსოფიის სასწავლო-სამეცნიერო ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილე იყო. მისი ნიგნებია: „ჭეშმარიტების ობიექტურობის შესახებ“ (1964 წ.); „ჰეგელი და ფილოსოფიის არსების პრობლემა“ (1976 წ.); „ჰეგელი ფილოსოფიის შესახებ“ (1981 წ.); „თანამედროვე ბურჟუაზიული ფილოსოფიის სათავეებთან“ (1986 წ.); „სიცოცხლის ფილოსოფია“ (1991 წ.). ფილოსოფოსის ვაჟი, ლიტერატურათმცოდნე, მწერალი ანდრო ბუაჩიძე იხსენებს, რომ მამას არასოდეს შეუფეროვებია თავისი ნაწერები. „ერთხელ ვუსაყვედურე: ნიგნი ხომ უნდა გამოიცეს, რატომ არ აგროვებ შენს ნამუშევრებს? და ამ შეკითხვაზე მან მიპასუხა: არ ხარ მართალი. ეს ჩემ შემდეგ უნდა მოხდესო“. თამაზ ბუაჩიძის ნაშრომები ნიგნებად, მართლაც, მისი გარდაცვალების შემდეგ გამოიცა.

ანდრო ბუაჩიძე

„შემოდგომის ლეგენდა 2014“-ის წიგნის პრეზენტაცია

29 აპრილს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში პროექტის — „შემოდგომის ლეგენდა 2014“-ის წიგნის პრეზენტაცია გაიმართა. კრებული მოიცავს იმპროვიზაციულ ტურზე შექმნილ მოთხრობებსა და ავტობიოგრაფიებს. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და კომპანია „ჯეოსელის“ მიერ განხორციელებული ლიტერატურული კონკურსის იმპროვიზირებული ტური კახეთში იუსტიციის სასწავლო ცენტრის ტერიტორიაზე ჩატარდა, სადაც კონკურსანტებმა ყიურის მიერ შეთავაზებულ თემაზე — „ჩემოდანი და მასში ჩალაგებული ხუთი ნივთი“ — ნაწარმოებები შექმნეს.

შურთხია ბაროშვილი

ძველ ჩემოდანში მათ ბილეთები, აბები, დიქციონარი, გასაღები, წყლის პისტოლეტი დახვდათ. თითოეულმა მათგანმა ამ ნივთების საინტერესო და, ზოგიერთ შემთხვევაში, ერთგვარად „აბსურდული“ ისტორია შესთავაზა მკითხველს. ამ პატარა, 12 საათში შექმნილ თხზულებებში ყველაზე ღირებული ახალგაზრდების მისწრაფებებისა და ოცნებების ამოცნობაა. „მომწონს აბსურდის კითხვა და აბსურდზე წერა. აბსურდული მისტიკური ისტორიები ხომ საშინლად აკლია ჩვენს ყოველდღიურ ცხოვრებას... ჯერ არამოუტიფრავი ტატუს მსგავსად, ძალიან მაინტერესებს, როგორი იქნება ჩემი შემოქმედება რამდენიმე წლის შემდეგ. წარსული კი დანამდვილებით ვიცი: რამდენიმეწლიანი ლექსების წერის პროცესი, შემდეგ პირადი ბლოგი, შემდეგ პატარა მინიატურები და, ბოლოს, მოთხრობები... თუმცა, მარტივად რომ ვთქვათ, ჩემს შემოქმედებას „აბსურდული პროზა“ ეწოდება“, — წერს ჯიპას მაგისტრანტი ქეთევან მეფარიძე, რომლის თხზულებამ, ყიურის გადაწყვეტილებით, პირველი ადგილი დაიმსახურა. „ახლახან აღმოვაჩინე, რომ დამოკიდებულებები უნდა შევცვალო. ასე მგონია, ეს „შემოდგომის ლეგენდის“ დამსახურებაა. კიდევ უსაშველოდ მიყვარს ცხოველები და ძალიან მინდა ნებისყოფა მოვიკრიბო — უგულუბელყო ხინკალი და ვეგეტარიანული გავხდე! ვიცი, რომ ყველაფერი აუცილებლად გამომივა. კარიერაზე როცა ვფიქრობ, ხანდახან ცხოვრება მენანება ერთი პროფესიის დასაუფლებლად, ამიტომ დანამდვილებით არ შემიძლია ვთქვა — რამინდა, ვერ წარმომიდ-

გენია — რა ცხოვრება მექნება. შეიძლება, ეს იმიტომაც ხდება, რომ დღემდე ვფიქრობ — „როცა გავიზრდები“, ამას და ამას ვიზამ-მეთქი და ვერ ვხვდები, რომ დიდი ხანია გასული უკვე...“, — წერს მეორე ადგილზე გასული თსუ-ის სტუდენტი ნინო მოდებაძე. არანაკლებ საინტერესო ამბებს გვიყვებიათ „შემოდგომის ლეგენდის“ სხვა მონაწილეები: თამთა ქაშუშაძე, ლუკა გორდაძე, თათია დოლიძე, ტუხა კვინიკაძე, ირინა კომახიძე, ანი ლავზიაშვილი, ნათია სოყურაშვილი, დავით ცარიელაშვილი და თინათინ მანია. კრებულის პრეზენტაციას საქართველოს პირველი ლედი მაკა ჩიჩუაძე დაესწრო, რომელიც ორგანიზატორების თხოვნით „შემოდგომის ლეგენდის“ ფარგლებში დაგეგმილ კიდევ ერთ პროექტში ჩაერთო.

„შემოდგომის ლეგენდის“ 2014 წლის ფინალისტის ანი ლავზიაშვილის ნიგნის ილუსტრაციების ავტორი პირველი ლედი მაკა ჩიჩუაძე იქნება. ნიგნს პროექტის მხარდამჭერი გამოცემლობა „ინტელექტი“ გამოსცემს. კრებულის პრეზენტაცია მაისის ბოლოს ნიგნის საერთაშორისო ფესტივალზე გაიმართება.

„ისევე როგორც თავად ავტორისთვის, ჩემთვისაც ძალიან სასიამოვნო მოულოდნელობა იყო ამ პროექტში ჩართვა. როდესაც ნაკვითხე ანის ნაწარმოებები, მივხვდი, რომ იმდენად ახლობელია მისი ხედვა ჩემთვის, რომ შემძლო გამეკეთებინა ილუსტრაციები. დიდ ხანს ვიჯექი და ვფიქრობდი — როგორ შეიძლება ვიზუალური სახე მიმეცა იმ სიტყვებისთვის, რომლითაც ანიკა ძალიან საინტერესო ავტორად მომეწონა და ინსპირაცია თვითონ მისგან ნამოვიდა“, — აღნიშნა პირველმა ლედომ. „ნიგნის გამოცემა ნიშნავს, რომ ვინც წერს გარდა უკვე ფართო საზოგადოება გაგიცნობს. პასუხისმგებლობა ძალიან დიდია, რადგან ეს უკვე განაცხადია, რომ რაღაცას აკეთებ. რა თქმა უნდა, ველავ, — რა რეაქცია მოყვება ამ ნიგნის გამოცემას. პირველი ლედის მიერ შექმნილი ილუსტრაციები ზუსტად ისეთია, როგორც ჩემს ნარმოსახვაში“, — განაცხადა ანი ლავზიაშვილმა. კრებულის პრეზენტაციას თსუ-ის რექტორი, აკადემიკოსი ლადო პაპავაც ესწრებოდა, რომელმაც კონკურსის მონაწილეებს მიმართა: „უნივერსიტეტი ყოველთვის იყო შემოქმედებითი ადამიანების სამჭედლო, ყოველთვის იყო ხელშემწყობი ლიტერატურული კონკურსების ჩატარების, რომლითაც გამოვლინდებოდნენ საუკეთესო ახალგაზრდა, ნიჭიერი, შემოქმედი ადამიანები. „შემოდგომის ლეგენდა“ წელს უკვე მეექვსედ ჩატარდება, ეს კონკურსი ახალგაზრდებისთვის ნიჭის გამოვლენის კარგი შესაძლებლობაა. დარწმუნებული ვარ, ახალგაზრდები შემდგომ კონკურსებშიც დიდი ინტერესით მიიღებენ მონაწილეობას“, — განაცხადა ლადო პაპავამ. 2014 წელს კონკურსის იმპროვიზაციული ტური კახეთში, იუსტიციის სასწავლო ცენტრის ტერიტორიაზე გაიმართა. სტუდენტური ლიტერატურული კონკურსი, რომელიც კომპანია „ჯეოსელისა“ და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ერთობლივი პროექტია და როგორც კონკურსის ორგანიზატორები აცხადებენ, პროექტის მიზანი ნიჭიერი თაობისთვის გზის გაკვლევაა.

სარტრის რომანი ქართულად

ფრანგი ეგზისტენციალისტის ჟან-პოლ სარტრის რომანი „გულისრევა“ 1938 წელს გამოიცა და ევროპული კრიტიკის მიერ მაშინვე ლიტერატურულ მოვლენად შეფასდა. მიუხედავად იმისა, რომ სარტრს და ეგზისტენციალიზმს საქართველოში ყოველთვის ბევრი თავყვანისმცემელი ჰყავდა, „გულისრევა“ ქართულად დღემდე არ იყო თარგმნილი.

„გულისრევის“ გამოცემისა და თარგმნის ინიციატორი გამომცემლობა „ალეფის“ დამფუძნებელი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კურსდამთავრებული ბექა სამუკაშვილია. „არ იყო თარგმნილი ქართულად და, ჩემი აზრით, ძალიან მნიშვნელოვანი

ნაწარმოებია“, — ამბობს ბექა სამუკაშვილი, რომელმაც ფოტოაპარატი და ობიექტივი გაყიდა, რათა წიგნის გამოცემა დაეფინანსებინა.

შემთხვევითი არ არის, რომ ახალგაზრდა გამომცემელმა სწორედ სარტრით დაიწყო და მოინდომა — თავისი თაობისათვის „გულისრევის“ ნაკითხვის საშუალება მიეცა; არც მთარგმნელის — თინათინ ლარიბაშვილის შერჩევა იყო შემთხვევითი, რადგან სწორედ მისი ნათარგმნია ფრედერიკ ბეგბედერის საკულტო რომანი „99 ფრანკი“. როგორც ჩანს, ეგზისტენციალური, ე.წ. ადამიანური არსებობის კრიზისები არც 21-ე საუკუნის ახალგაზრდებისთვის არის უცხო და

ქართულენოვანი მკითხველი ნამდვილად იმსახურებს იმას, რომ მსოფლიოს საუკეთესო მოაზროვნეების პასუხებზე მიუწვდებოდეს ხელი მაშინ, როდესაც ყოფის აბსურდულობა შოკში ჩააგდებს.

„გულისრევა“ სარტრის ერთადერთი რომანია და, ფილოსოფოსობა არ არის აუცილებელი საიმისოდ, რომ ეს ნაწარმოები ნაიკითხო და გაიგო. რაც მთავარია, „გულისრევის“ ნაკითხვის შემდეგ აუცილებლად იგრძნობთ, რომ ცოტათი მაინც შეგეცვალათ დამოკიდებულება სამყაროს, ადამიანებისა და საკუთარი ცხოვრების მიმართ, ეს კი იმას ნიშნავს, რომ უკვე ეზიარე ეგზისტენციალიზმისა და სარტრის მთავარ პრინციპებს. მთარგმნე-

ლის — თინათინ ლარიბაშვილის — დამსახურებით, რომანი „ერთი ამოსუნთქვით“ იკითხება, საფიქრალს კი ნაწარმოების მთავარი გმირის — ანტუან როკანტენის — დილომის მიხედვით შექმნილი რომანი ბევრს ტოვებს.

„დაიწყებს რა არსებობას და გამოავლენს ნებას, ადამიანი შეიმცენებს თავის თავს. ადამიანი არის მხოლოდ ის, რასაც თავისი თავიდან ქმნის“ — ასეთია სარტრისა და ეგზისტენციალიზმის პირველი პრინციპი. „არსებობა წინ უსწრებს არსებას“ — ამბობს სარტრი, რაც იმას ნიშნავს, რომ „ადამიანი თავდაპირველად არსებობს, ეცნობა საკუთარ თავს, წარმოადგენს იქმნის სამყაროზე და მხოლოდ ამის შემდეგ განსაზღვრავს არსებობას“ (ჟან-პოლ სარტრი „ეგზისტენციალიზმი ჰუმანიზმი“). სწორედ ამ პრინციპებით არის დაწერილი რომანი „გულისრევა“. „მწერალთა სახლში“ გამართულ პრეზენტაციაზე, რომელსაც ძალიან ბევრი ახალგაზრდა ადამიანი ესწრებოდა, წიგნის წინასიტყვაობის ავტორმა, ფსიქოლოგმა ნანა ჩაჩუამ საკმაოდ ვრცლად ისაუბრა ეგზისტენციალიზმზე, ეგზისტენციალურ ფსიქოლოგიაზე, კირკეგორზე, სარტრზე, კამიუზე და, რაც მთავარია, „გულისრევაზე“: — „რა არის გულისრევა? სხეულის რეაქცია და ის საჭმლის მომნელებელ სისტემასთან არის დაკავშირებული. მეტაფორულად: რაც მეძლევა, ვერ ვინებლებ — გული მერევა! და რა მეძლევა? დაშლილი, დანაწევრებული სამყარო! რომელი პერიოდი იყო 1938 წელი — აქეთ ფაშოში მზადდება, იქით საბჭოთა ტოტალიტარული სისტემა. ანუ, რაც მეძლევა გარედან, ვერ ვღებულობ, სხეული უარს ამბობს, ფსიქიკა ვერ უმკლავდება ამ ყველაფერს და გული მერევა! აი, ეს მოუწვევლობაა გულისრევა, ამიტომ უწოდებ ალბერ კამიუმ მოკისმომგვრელი რეალობა ამ რომანს! კიდევ ერთი საოცარი მეტაფორა: სად ხდება ნაწარმოების მთავარი პერსონაჟის — როკანტენის — ეს გულისრევა? — ბუვილში, რაც ფრანგულად ტალახს ნიშნავს. ჩვენ ტალახში ვართ, ვიდრე ვარსებობთ და ვიდრე არსებობს არ შეგქმნით ჩვენი თავიდან. ტალახიდან უნდა ამოვიდეს როკანტენი, მაგრამ ჯერ ყველაფერზე, რასაც ხედავს, გული უნდა აეროს“, — ამბობს ნანა ჩაჩუა.

თუმცა ეგზისტენციალიზმი მხოლოდ გულისრევას და უარყოფას არ გულისხმობს: ადამიანის მთავარი ამოცანაა, შეძლოს ყოფის აბსურდში ადამიანური არსებობის მნიშვნელობაზე დაფიქრდეს და რადგან ეს ყველაფერი თავისუფლების პირობებში მიიღწევა, სწორედ ამიტომ, როკანტენი ტოვებს ბუვილს.

„ხვალ ბუვილში იწვიმებს“ — ასე მთავრდება რომანი, რომლის ნაკითხვა ახლა უკვე ქართულ ენაზეც არის შესაძლებელი.

მოამზადა
ლელა კურდღელაშვილმა

ლიტერატურულ კონკურსში — „ინსპირაცია“ — გამარჯვებული

შურთსია გაროშვილი

ლევან ზარიძე პოეზიით 20 წელზე მეტია, რაც „დაავადდა“. პროფესიით ექიმის, ამჟამად თსუ-ის კანცელარიის არქივის უფროსი სპეციალისტის „პროზაული“ ცხოვრება მაშინვე იცვლება, როგორც კი ფურცელთან აღმოჩნდება. ამბობს, რომ წერს „ყველაფერზე და არაფერზე“ და ეს არის ის, რის გარეშეც ცხოვრება ვერ წარმოუდგენია.

ლექსების წერა თავიდან გატაცება ეგონა, თუმცა დროთა განმავლობაში პოეზიამ მის ცხოვრებაში განსაკუთრებული ადგილი დაიკავა. წლებით დაგროვებული ნაფიქრალი ერთ კრებულად გამოსცა. ამბობს, რომ ვილაცებისთვის იგი „ნამდვილი პოეტია“, თუმცა თავად თვლის, რომ კარგ პოეტობამდე ჯერ კიდევ დიდი გზა გასავლელია.

ზემო აღვანულ თუშს პოეზიის სიყვარული გენეტიკურად ერგო. აქ, როგორც თვითონ ამბობს, ყველა ან პოეტი ან მწერინავი გამოდის. მშობლიურ სოფელში ხშირად მიდის და „სულიერ საზრდოს“ თუშეთის მთებიდანაც იღებს. უყვარს სოფლის გლეხებთან საუბარი, მათთან ქეიფი, სუფრაზეც თუშურ სიმღერებს ლიღინებს. დამწყები პოეტისთვის მნიშვნელოვანი ეტა-

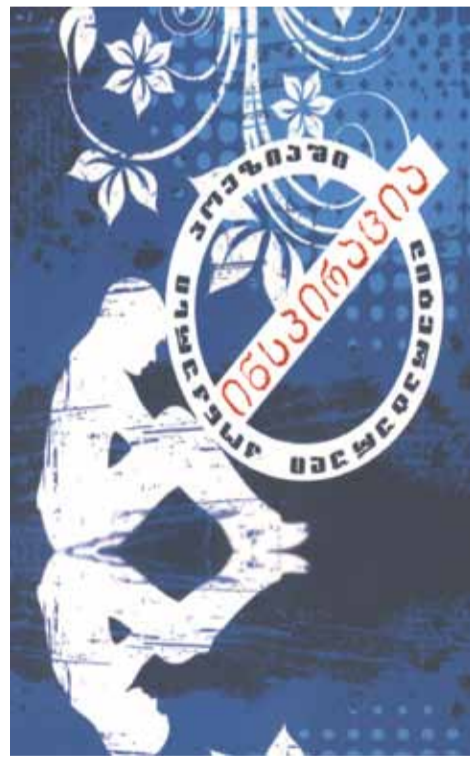
პი იყო გამომცემლობა „კალმოსანის“ მიერ გამოცხადებულ ლიტერატურულ კონკურსში — „ინსპირაცია“ — გამარჯვება, სადაც 300-მდე დამწყები პოეტი იღებდა მონაწილეობას. პროექტის ორგანიზატორების და ჟიურის გადაწყვეტილებით, ლევან ზარიძემ დიმა ბახუტაშვილთან ერთად პირველი ადგილი გაიწინაწილა.

„ჩემთვის დიდი პატივი და სტიმული იყო ლიტერატურულ კონკურსში გამარჯვება. ამჟამად ახალ კრებულზე ვმუშაობ, რომელშიც ლექსების გარდა მოთხრობებიც შევა. რასაც უნდა ვაკეთებდე, მუზა არას-

დროს მტოვებს, ამიტომ სათქმელი დამიგროვდა და მინდა მკითხველს გაეუზიარო“.

ლევან ზარიძე თანამედროვე ლიტერატურულ პროცესებს თვალს ადევნებს, მაგრამ კვლავ გალაკტიონის, პაოლო იაშვილის, ტერენტი გრანელისა და ნიკო სამადაშვილის პოეზიის მოტრფიალედ რჩება. პოეზიის გარდა ნუმისმატიკით არის გატაცებული. ძველი მონეტების შეგროვება მისი ჰობია. თავისუფალ დროს ოჯახთან ატარებს.

იგი თვლის, რომ პროზაული ცხოვრების „პოეტურად“ გადაქცევა მხოლოდ პოეტს შეუძლია.

მთავარი რედაქტორი	ნინო კაკულია	რედაქციის წევრები:	მისამართი:
მთავარი სამცხალისტი	მაია ტორაძე	რისმაგ გორდენიანი, იაგო კაჭკაჭიშვილი, ნოდარ ხადური, ელენე ხარაბაძე, მანანა შამილიშვილი, თემურ ნადარეიშვილი, ლადო მინაშვილი, მორის შალიკაშვილი, ნინო ჩიხლაძე, დიანა ძიძიგური, არსენ გვენეტაძე, ირაკლი კობახიძე, შალვა აბზიანიძე	ილია ჭავჭავაძის გამზ. 11* (თსუ-ის მე-3 კორპუსი) tsunewsaper@tsu.ge
ტექნიკური რედაქტორი	მანანა ჯურხაძე		2 22 36 62
ფოტოკორესპონდენტი	ანა ბოლქვაძე		
კომპ. უზარუნველყოფა	ზაზა გულაშვილი		

